

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ ЖУРНАЛ

№5 (506)
ВЕРЕСЕНЬ – ЖОВТЕНЬ
2012

Головний науковий редактор:
академік НАН України **В.А.СМОЛІЙ**

Наукова рада:

Любомир Виняр (Кент, США), **Андреа Граціозі** (Неаполь, Італія), **Зенон Козут** (Едмонтон, Канада), **Ю.А.Левенець** (Київ), **В.М.Литвин** (Київ), **С.М.Плохий** (Гарвард, США), **Анджеї Поппе** (Варшава, Польща), **В.Ф.Репринцев** (Київ), **П.С. Сохань** (Київ), **В.С.Степанков** (Кам'янець-Подільський), **Т.І.Таїрова-Яковлева** (Санкт-Петербург, Російська Федерація), **П.П.Толочко** (Київ), **Б.М.Флора** (Москва, Російська Федерація)

Редаколегія:

Г.В.Боряк, **В.Ф.Верстюк**, **С.В.Віднянський**, **В.М.Горобець**, **О.І.Гуржій**, **В.М.Даниленко**, **М.Ф.Дмитрієнко**, **О.М.Донік** (заст. гол. ред., відпов. за вип.), **С.В.Кульчицький**, **В.І.Кучер**, **О.Є.Лисенко**, **М.І.Панчук**, **Р.Я.Піріг**, **О.П.Резнт** (заст. гол. ред.), **В.М.Ричка** (заст. гол. ред.), **О.С.Рубльов** (заст. гол. ред.), **В.Ф.Солдатенко**, **В.П.Троїцинський**, **О.А.Удод**, **Ю.І.Шаповал**

Наукові редактори:

канд. іст. наук **О.М.Донік**, д-р іст. наук **О.П.Резнт**,
д-р іст. наук **В.М.Ричка**, д-р іст. наук **О.С.Рубльов**

Відповідальний секретар:

В.В.Григор'єв

Макет і верстка:

А.О.Михайлова

Редактори:

С.Г.Архипенко,
В.В.Григор'єв, **О.М.Квітка**

Обкладинка:

Н.О.Горбань

Коректор:

Н.Ю.Мельник

Електронна версія:

О.В.Жданович

www.history.org.ua

Формат 70x100/16
Гарн. Century Schoolbook
Папір офсет. №1. Друк офсет.
Ум. друк. арк. 19,5. Обл.-вид.арк.21
Тираж 700 прим. Зам. №856
Підписано до друку 25.10.2012 р.
Свідоцтво про державну реєстрацію
КВ №263 видане Держкомвидавком
України 14.12.1993 р.

Віддруковано з оригінал-макета у
ТОВ «Комп'ютерно-видавничий,
інформаційний центр» («КВІЦ») Свідоцтво ДК №461 від 23.05.2001 р.
Адреса: вул. Фрунзе, 19-21,
Київ, Україна, 04080
Тел.: +380 (44) 417-21-72, +380 (44) 417-36-68
Тел./факс: +380 (44) 417-60-08
E-mail: kit_press@yahoo.com

UKRAINIAN HISTORICAL JOURNAL

Institute of the History of Ukraine, I.F.Kuras Institute of Political and Ethno-National Research. Founded in 1957. Published 6 times a year. Editor in-chief V.A.Smolii. Address of the editorial office: 4, M.Hrushevs'koho, office 501, Kyiv, Ukraine, 01001. Tel. +380 (44) 278-52-34, fax +380 (44) 279-63-62, e-mail: uhj@history.org.ua

Адреса редакції: вул. М. Грушевського, 4, офіс 501, Київ, Україна, 01001
Тел. +380 (44) 278-52-34, факс +380 (44) 279-63-62, e-mail: uhj@history.org.ua

Науковий журнал. Заснований 1957 р. Виходить 6 разів на рік. © Редакція «УІЖ»

ЗМІСТ

СУЧАСНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ГРАНД-НАРАТИВ: ПІДХОДИ, КОНЦЕПЦІЇ, РЕАЛІЗАЦІЯ

Лабораторія українського нарративу (*вступне слово головного наукового редактора*) 4

Ясь О.В.

Традиції великих історичних нарративів у світлі культурних епох кінця XVIII–XX ст. 6

ІСТОРИЧНІ СТУДІЇ

Козубовський Г.А.

Про шляхи надходження празьких грошів до Східної Європи (XIV–XV ст.) . . . 39

Федорук Я.О.

Українська проблематика на віленських переговорах між Річчю Посполитою та Росією восени 1656 р. 52

Моця О.П.

Зрада й донос у контексті дослідження діяльності І.Мазепи 65

Андрєєв В.М. (Херсон)

Діяльність В.Петрова в Етнографічній комісії при ВУАН (1921–1933 рр.) . . . 77

Євсєєва Т.М.

Особливості збереження/порушення православним священством вірності пастирському служінню в контексті історії повсякдення (УСРР, 1930-ті рр.). . . 94

МЕТОДОЛОГІЯ.

ІСТОРИОГРАФІЯ. ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВО

Верменич Я.В.

Теоретичні засади дослідження політичних репресій у радянській Україні: соціальні, етнічні, регіональні аспекти 109

Калакура Я.С.

Зарубіжний світ як предмет дослідження новітньої української історіографії . . . 120

Колесник І.І.

Ментальне картографування та професія історика: між раціональним й уявленим . . 135

Жданович О.П.

Візантійське посольство 568 р. до тюрків за твором Менандра Протектора . . . 157

Вілкул Т.Л.

«Старьци» та «старьшины» в «Повісті вremenних літ» і давньослов'янському Восьмикнижжі 165

Ададуров В.В. (Львів)

Запорозький козак Твердовський проти Наполеона: відображення вірно-підданих настроїв малоросійського дворянства в україномовному памфлеті 1807 р. з Національного архіву Франції 177

ДИСКУСІЇ

Шевчук Т.М., Балушок В.Г.

Чи були герої зрадниками, або Ще раз про проблему історизму фольклору (*з приводу статті О.І.Галенка «Зрадники-герої або український ідеал по-турчently», опублікованої в альманасу «Соціум» (2006 р., вип. 6)*) 187

Галенко О.І.

Уроки історії не роблять винятку й для фольклористики 196

РЕЦЕНЗІЇ Й ОГЛЯДИ

Н.Полонська-Василенко. Спогади (<i>О.В.Ясь</i>)	199
В.Шандра. Совісні суди в Україні (остання чверть XVIII – середина XIX ст.) (<i>О.С.Гейда, Чернігів; Т.П.Демченко, Чернігів</i>)	202
Гжегож Мотика. Від Волинської різанини до акції «Вісла»: польсько-український конфлікт 1943–1947 рр. (<i>О.С.Гогун, Берлін, Німеччина</i>)	208
Dziedzictwo archiwalne we współpracy Polski i Ukrainy / Архівна спадщина у співпраці Польщі і України (<i>С.І.Кот</i>)	214

ХРОНІКА

Бачинська О.А. (Одеса), Чухліб Т.В. (Київ) Міжнародні наукові читання «Південна Україна: козацька та післякозацька доба»	222
Заболотна Т.В. Українсько-німецький семінар «Друга світова війна: примусова праця, репатріація, еміграція»	225

ЮБІЛЕЇ

Плахонін А.Г. До 80-річчя члена-кореспондента НАН України М.Ф.Котляра	227
Жерноклеєв О.С. (Івано-Франківськ), Сигидин М.В. (Івано-Франківськ) До 60-річчя доктора історичних наук, професора М.В.Кугутяка	231

IN MEMORIAM

Шабульдо Фелікс Михайлович	234
---	-----

Нові надходження до бібліотеки Інституту історії України НАНУ	236
---	-----

ДО УВАГИ АВТОРІВ!

До друку приймаються написані спеціально для «Українського історичного журналу» статті, а також історичні документи, рецензії на нові видання, повідомлення про наукові події й заходи. Подані в редакцію «УІЖ» наукові статті повинні відповідати визначеним ВАК України нормативам (постанова №7-05/1 «Про підвищення вимог до фахових видань, внесених до переліків ВАК України»).

Обсяг матеріалів – не більше **30** сторінок (1 авт. арк.). Текстовий редактор – не нижче **Microsoft Office 2003**, шрифт – **Times New Roman**, кегль – **14**, міжрядковий інтервал – **1,5**. Формат файлу – **.doc** або **.rtf**. Якщо при наборі статті використовувалися **нестандартні шрифти** (Izhitsa, Litopys New Roman та ін.), необхідно обов'язково (!) їх надати (розташування в ОС Windows: локальний диск C:/Windows/Fonts).

Текст статті набирається без переносів слів. Абзацні відступи формуються в матеріалі, а не за допомогою пробілів і табулятора. Таблиці розміщуються в тексті. Посилання виконуються через меню «Вставка» **автоматично (!) посторінково**.

Автори мають **повідомити про себе** такі дані: прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, учене звання, місце роботи й посаду, адресу для листування, телефон (робочий, домашній, **мобільний**), **електронну пошту**. У редакцію слід подавати **електронну копію статті, два роздрукованих примірники**, а також **дві анотації** (українською та англійською мовами).

Матеріали надсилаються поштою на адресу: редакція «УІЖ», вул. М.Грушевського, 4, офіс 501, Київ, Україна, 01001; або на електронну адресу: **uhj@history.org.ua**

За зміст статті, достовірність фактів, цитат, дат тощо відповідає автор. Редакція публікує матеріали, **не завжди поділяючи погляди їх авторів**.

Шановні читачі!

У редакції «УІЖ» нова електронна пошта:
uhj@history.org.ua

У редакції «Українського історичного журналу» є примірники за минулі роки